

PAPER DETAILS

TITLE: Ordu ili Asarkaya Kent Ormani ve Yoroz Kent Ormani ile ınarsuyu Tabiat Parki ve Ulugöl Tabiat Parki'nin rekreasyonel potansiyel yönünden karsilastirilmesi

AUTHORS: Murat YESIL,Mesut GÜZEL

PAGES: 975-987

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1508123>

Ordu ili Asarkaya Kent Ormanı ve Yorozen Kent Ormanı ile Çınarsuyu Tabiat Parkı ve Ulugöl Tabiat Parkı'nın rekreasyonel potansiyel yönünden karşılaştırılması

Comparison of Asarkaya Urban Forest and Yorozen Urban Forest with Çınarsuyu Nature Park and Ulugöl Nature Park (Ordu province) in terms of recreational potential

Murat YEŞİL^{1,a}, Mesut GÜZEL^{*1,b}

¹Ordu Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 52200, Ordu

• Geliş tarihi / Received: 13.01.2021

• Düzeltilerek geliş tarihi / Received in revised form: 24.05.2021

• Kabul tarihi / Accepted: 13.06.2021

Öz

Yoğun kent hayatı içerisinde doğadan kopuk, yorulan ve yıpranan insanlar ruhen ve bedenlen dinlenip yenilenebilmek için zaman zaman doğa ile iç içe olma eğilimi göstermektedirler. Günümüzde tahrip olmamış doğal alanların insanlar tarafından rekreatif eylemler açısından yoğun talep görmesi bu alanların taşıdıkları kaynak değerleri ile oldukça önemli yerler olduğunu göstermektedir. Bu amaçla tabiat parkları ve kent ormanları, insanlara doğal veya yarı doğal alanlarda rekreasyon olanağı sunan tabiat parçaları olması nedeniyle yoğun bir şekilde kullanılmaktadırlar. Bu çalışma kapsamında; Ordu ilindeki bazı rekreasyon alanlarının rekreasyon potansiyeli incelenmiştir. Rekreasyon potansiyelinin belirlenmesinde, incelenen alanının rekreasyon potansiyelini yüzde olarak hesaplamaya yarayan ve pratik bir yöntem olan Gülez yöntemi esas alınmıştır. İncelenen rekreasyon alanları içerisinde; Çınarsuyu Tabiat Parkı ve Ulugöl Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyeli "Yüksek", Yorozen Kent Ormanı ve Asarkaya Kent Ormanı'nın rekreasyon potansiyeli ise "Orta" olarak tespit edilmiştir. Çalışmada ikinci olarak; gerekli iyileştirmeler yapıldığı takdirde rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin ne ölçüde artacağı değerlendirilmiştir. Buna göre; bünyesinde belirlenen eksiklik ya da yetersizlikler giderildiği takdirde tüm rekreasyon alanlarının rekreasyon potansiyelinin "Yüksek" düzeyine ulaşacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Gülez yöntemi, Ordu ili, Rekreasyon, Rekreasyon potansiyeli

Abstract

In a busy urban life, tired and unhappy people who are disconnected from nature tend to be intertwined with nature from time to time to rest and regenerate spiritually and physically. The fact that the natural areas that have not been destroyed are in high demand in terms of recreational activities shows that these areas are crucial places with their resource values. Natural parks and urban forests are natural areas that offer people recreation opportunities in natural and semi-natural areas. In this study, the recreation potential of some recreation areas in Ordu province has been investigated. The Gülez method was used to determine the recreational potential. Among the recreation areas studied; The recreation potential of Çınarsuyu Nature Park and Ulugöl Nature Park has been determined as "High," and the recreation potential of Yorozen City Forest and Asarkaya City Forest has been determined as "Medium." Thus, it was evaluated to what extent the existing potentials of recreation areas would increase if necessary improvements were made. According to this, it has been concluded that the recreation potential of all recreation areas will reach the "High" level if the deficiencies identified within its structure are corrected.

Keywords: Gülez's method, Ordu province, Recreation, Recreation potential

^{*b} Mesut GÜZEL; mesutguzel@odu.edu.tr, Tel: (0534) 410 20 94, orcid.org/0000-0001-6172-5812

^a orcid.org/0000-0002-3643-5626

1. Giriş

Genellikle insanların yaşamayı arzuladığı çevre ile kentlerin sunduğu yaşam koşulları arasında tam anlamıyla bir uyumdan söz edilememektedir. Sanayileşme, kentleşme ve kırdan kente olan hızlı nüfus hareketleri kentlerde arazi taleplerini artırmış, kentlerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemiş ve insanlarda psiko-fizyolojik dengesizliklere yol açmıştır. Bu dengeyi korumak için kişi, sessizliğe ve doğaya yakın rekreasyona gerek duymaktadır (Kurum ve Öztan, 2001). Kentlerin yoğun, stresli, hızlı, monoton ve doğadan uzak yaşam tarzı, insanlarda kısa süreliğine de olsa bulundukları yerlerden ayrılma farklı mekanlara gitme arzusunu ortaya çıkarmıştır. İnsanların doğa özlemlerini gidermek, rahatlamak ve yeni yerler keşfetmek istemesi üzerine rekreasyon etkinlikleri de artış göstermeye başlamıştır (Yeşil ve Beyli, 2018).

Rekreasyon kavramı; Latince yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen “recreatio” kelimesinden gelmektedir. Rekreasyon; insanların çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayırdığı zamanlar dışında yapılan, bireyin kendisini fiziksel ve zihinsel açıdan yenilemesinin yanı sıra aynı zamanda zevk almasını sağlayan faaliyetlerin bütünüdür (Koç, 1991; Akten, 2003; Gültekin vd., 2013). İnsanoğlunun ruhsal ve bedensel açıdan yenilenmesini sağlayan boş zaman eylemleri, rekreasyon kavramı ile tanımlanmakta ve açıklanmaktadır (Karaküçük, 2001; Tolunay vd., 2004). McLean ve arkadaşları (2008) rekreasyonu; “Şehir, kasaba ve ilçelerdeki; eğlence alanları, parklar, oyun alanları, su merkezleri ve spor alanlarında yapılan etkinlikler” şeklinde tanımlamışlardır. Doğa temelli rekreasyon ise, doğal çevreye dayanan her türlü boş zaman etkinlikleridir (Jenkins ve Pigram, 2003) ve doğa tarafından sağlanan önemli bir kültürel ekosistem hizmetidir (Balmford vd., 2009). Rekreasyon insanlar için evrensel bir ihtiyaçtır. Düzenli şekilde rekreasyonel aktivitelere katılan insanlar ile monoton bir hayat süren insanlar arasında sağlık düzeyi, çevreye ve yasalara uyumluluk bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Rekreasyonel aktiviteler hem insanların yaşam kalitelerini artırmakta hem de birbirleriyle ve çevreleriyle olan etkileşimini sağlıklı bir duruma getirmektedir (Sevil vd., 2012). Rekreasyona yönelik yapılan tüm tanımların ortak noktası; rekreasyonun bireylere günlük rutin içinde kaybettikleri yaşam enerjisini yeniden kazanmaları yönünde destek olmasıdır. Dolayısıyla; çalışma hayatındaki işgücü, verimlilik ve hatta iş sağlığı ve güvenliğine kadar farklı

birçok açıdan rekreasyon ve ilişkili kavramların son derece önemli olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır (Ayhan, 2019).

İnsana özgü bir ihtiyaç olarak rekreasyon amacıyla yapılan faaliyetler; gerçekleştirildikleri zaman dilimine ya da mekâna göre pek çok şekilde sınıflandırılmaktadır (Ardahan ve Lapa, 2011). Rekreasyonun yapıldığı zamana göre yaz ve kış rekreasyonu, mekâna göre açık ve kapalı alan rekreasyonu, şekline göre aktif ve pasif rekreasyon, yere göre kentsel ve kırsal rekreasyon olarak sınıflandırılabilir. Rekreasyonel alanlar; ulaşılabilirlik, kullanım şekli ve sunduğu imkanlar gibi faktörlere bağlı olarak farklı zamanlar ve zaman aralıklarında tercih görürler. Gününbirlik aktiviteler için tercih edilen mekanlar kentin yoğun baskısından biraz daha uzaklaşarak kırsal alanlara doğru kaymakta ve doğal olmasının yanı sıra kente çok uzak olmayan mesafelerde yer alan bölgelerde yoğunlaşmaktadır (Yeşil ve Akbaş, 2015). Akten ve Gül (2014), “kentsel alanlara yakın doğal alanların, özellikle rekreasyonel açıdan yüksek potansiyele sahip olmasının, mevcut bitki örtüsünün ve yaban hayatının zenginliği, doğal peyzaj çeşitliliği gibi özellikleri nedeniyle kent insanı için önemli cazibe ve çekim merkezleri konumunda olduğunu” belirtmişlerdir. Çeşitli özgün peyzaj özellikleri nedeniyle çeşitli kategorilerle koruma altına alınmış kent yakın çevresindeki orman alanları da rekreasyonel amaçlı kullanımlar açısından oldukça değerli alanlardır (Ayhan, 2019). Türkiye’de 1956 tarihli 6831 sayılı Orman Kanunu ile 1983 tarihli 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun bu anlamda ayrı bir önemi vardır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun amacı; “milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemek” şeklinde tanımlanmıştır (Anonim, 2021a). Yine aynı Kanun’da doğa içerisinde rekreatif faaliyetlere olanak sağlayan tabiat parkları; “bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçaları” olarak ifade edilmiştir. Ayaşlıgil’e (2007) göre kent ormanı; kentlerde ya da kentlerin yakın çevresinde doğal olarak bulunan veya yapay olarak insan eliyle oluşturulmuş, kentlere sağladığı estetik ve işlevsel katkıların yanı sıra, kent insanına çok yönlü rekreatif olanaklar sunan ve kısa mesafelerde ulaşılabilen alanlardır. Yapılan tanımlardan hareketle tabiat parkı ve kent ormanının ortak

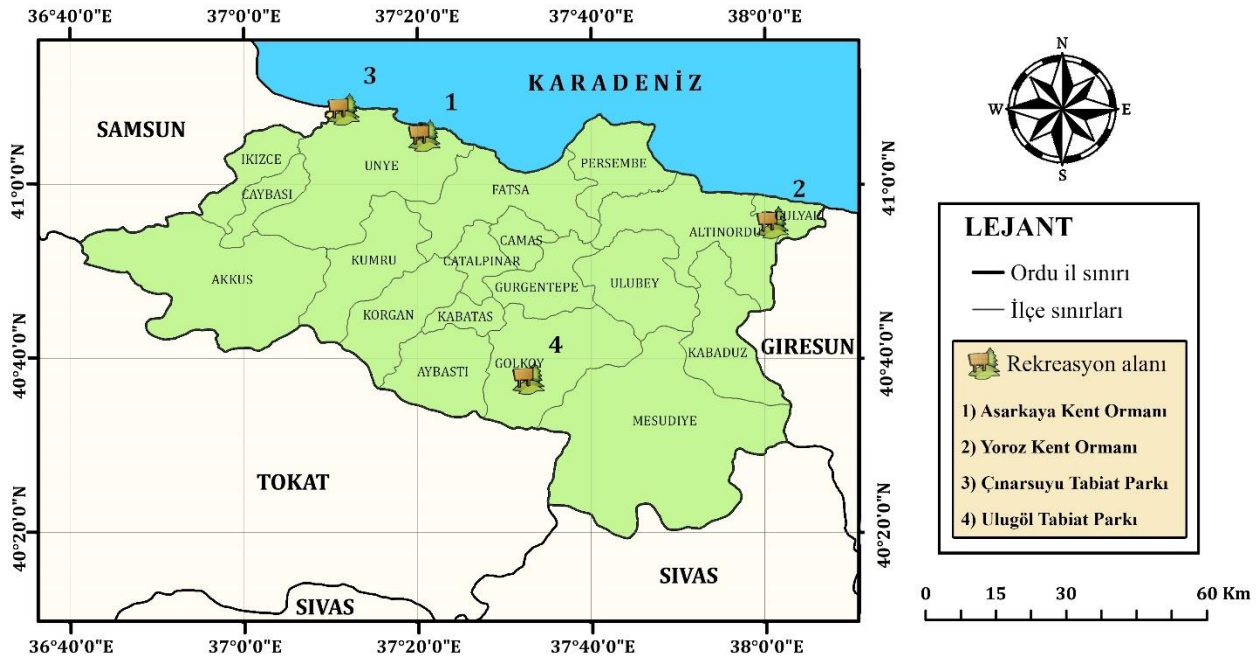
özelliği insanlara yarı doğal-doğal alanlarda rekreasyon olanağı sunuyor olmasıdır. Türkiye, doğa temelli rekreasyon etkinlikleri bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. 2020 yılı itibarıyla Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde 250 adet tabiat parkı (Anonim, 2021b) ve Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde 134 adet kent ormanı bulunmaktadır (Anonim, 2021c).

Tabiat parkı ve kent ormanı gibi alanlarda, korunan alan mantığı ile çelişmeyen rekreasyonel aktiviteler yapılmalıdır. Bunun mümkün olabilmesi için bu türden alanların rekreasyon potansiyellerinin çıkarılması, etkin planlanması ve iyi yönetilebilmesi gerekmektedir. Bu anlamda, Gülez (1990) tarafından geliştirilen rekreasyon potansiyelinin belirlenmesine yönelik geliştirilen yöntem kullanılarak yapılan birçok çalışma bulunmaktadır (Korkut ve Şimşek, 2009; Yılmaz vd., 2009; Çalık vd., 2013; Sandal ve Karademir, 2013; Altunöz vd., 2014; Türker vd., 2014; Polat ve Polat, 2016; Eröz ve Aslan 2017; Yeşil, 2017; Yeşil ve Beyli, 2018; Yeşil ve Hacıoğlu 2018; Gül ve Yılmaz, 2019).

Bu çalışma ile; Ordu ilinde bulunan Çınarsuyu Tabiat Parkı, Ulugöl Tabiat Parkı, Yoroz Kent Ormanı ve Asarkaya Kent Ormanı'nın rekreasyon potansiyeli çıkarılmıştır. Ayrıca bu alanların rekreasyon potansiyellerinin yükseltilebileceği öngörüsüyle koruma kullanma dengesi gözetilerek bazı öneriler getirilmiştir.

2. Materyal ve metot

Araştırma alanı olarak Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Ordu ili ve ildeki bazı rekreasyon alanları seçilmiştir. Ordu ili; 41°08' ve 40°20' kuzey enlemleri ile 36°40' ve 38°06' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Doğuda Giresun ili, batıda Samsun ili, güneyde Sivas ve Tokat illeri, kuzeyde ise Karadeniz ile komşu olan Ordu ilinin yüzölçümü yaklaşık 5.952 km²'dir (Şekil 1). İl genel olarak Karadeniz ikliminin etkisi altındadır. Bu iklim tipinde yaz ayları nispeten serin, kışlar ise kıyı bölgelerde ılık, yüksek rakımlarda soğuk ve karlı geçmektedir. Ayrıca her mevsim yağış gerçekleşmesi bu iklim tipinin bir diğer belirgin özelliğidir (Şensoy vd., 2008).

Şekil 1. Rekreasyon alanlarının konumu

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2019 yılı itibarıyla Ordu ilinin toplam nüfusu 754.198'dir. Halkın geçim kaynağı büyük oranda meyveciliğe ve kısmen ticarete dayanmaktadır (TÜİK, 2020). Ayrıca balıkçılık, arıcılık, hayvancılık ve ormancılık da il halkının önemli geçim kaynaklarıdır. İlde gerçekleştirilen bitkisel

üretimde en büyük payı, ülke üretiminin %25'ine karşılık gelen fındık oluşturmaktadır (Anonim, 2018). Çalışmanın konusu olan Asarkaya ve Yoroz Kent Ormanı ile Çınarsuyu ve Ulugöl Tabiat Parkı'nın Ordu ili içerisindeki konumları Şekil 1'de, bu alanlar ile ilgili genel bilgiler ise Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Rekreasyon alanlarına ait bilgiler (Anonim, 2021b; OGM, 2021)

Rekreasyon alanı	İlçe	Alan (ha)	İlan tarihi	Sit durumu
Asarkaya Kent Ormanı (AKO)	Ünye	44.0	-	Yok
Yoroz Kent Ormanı (YKO)	Altınordu	32.0	-	Yok
Çınarsuyu Tabiat Parkı (ÇTP)	Ünye	6.68	11.07.2011	Yok
Ulugöl Tabiat Parkı (UTP)	Gölköy	26.38	08.09.2009	Yok

Asarkaya Kent Ormanı, Ünye ilçe merkezine 8 km ve Ordu kent merkezine 60 km uzaklıkta, ağaçlandırılmış bir rekreasyon alanıdır. Deniz ve doğa manzarası ile dikkat çekmektedir. İçerisinde piknik alanı, et satış birimi, mangal ve semaver kiralama birimleri, mescit, lavabo gibi yapılar bulunmaktadır.

Yoroz Kent Ormanı, Ordu kent merkezine yaklaşık 21 km uzaklıkta ve Saraycık Beldesi sınırları içerisinde kalmaktadır. Orman içi yürüyüş yolları ve 810 m rakımlı zirvesi ile bilinmektedir. Alan içerisinde piknik alanı, satış ünitesi, lavabo, çeşme, orman içi yürüyüş parkuru ve seyir terası gibi fonksiyonlar yer almaktadır.

2011 yılında tescillenen Çınarsuyu Tabiat Parkı Ünye ilçesi sınırları içerisinde, Karadeniz kıyısında yer alan ve içerisinde kır lokantası, kamp alanları ve satış noktaları bulunan bir rekreasyon alanıdır. Büyüklüğü yaklaşık 6.7 ha olan tabiat parkı, ziyaretçilerine piknik yapma ve denize girme olanağını birlikte sunmaktadır. Tabiat parkı Ünye İlçe merkezine 14 km, Ordu kent merkezine ise 73 km uzaklıktadır.

2009 yılında Tabiat Parkı olarak tescil edilen Ulugöl Tabiat Parkı, adını içerisinde yer alan krater gölünden almaktadır. Büyüklüğü 26.5 ha olan Tabiat Parkı; Gölköy İlçe merkezine 18 km, Ordu kent merkezine ise yaklaşık 80 km uzaklıktadır. Kasım ayının ortalarında görünür hale gelen bitkilerdeki sonbahar renk değişimini görmek amacıyla çok sayıda ziyaretçi tabiat parkına gelmektedir. Alan içerisinde konaklamaya olanak tanıyan 12 adet bungalov ev yer almaktadır. Ziyaretçilerin en fazla yaptığı etkinlikler; doğa yürüyüşü, piknik, kamp ve fotoğraf çekimidir.

Rekreasyon alanlarının rekreasyon potansiyellerini belirlemede, Gülez (1990) tarafından geliştirilen “Rekreasyon Potansiyeli Değerlendirme Yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntem; bir alanın rekreasyon potansiyelini belirlemede son derece pratik

olduğundan birçok çalışmada kullanılmıştır (Akten, 2003; Gülez ve Demirel, 2004; Korkut ve Şimşek, 2009; Yılmaz vd., 2009; Altunöz vd., 2014; Surat, 2017; Atabeyoğlu vd., 2017; Yeşil ve Beyli, 2018; Gül ve Yılmaz, 2019; Özçalık ve Kumru, 2019; Çetinkale Demirkan ve Sandal Erzurumlu, 2020). Yöntem ile rekreasyon potansiyeli “ $P + İ + U + RK + OSE = RP(\%)$ ” formülü kullanılarak yüzde olarak hesaplanabilmektedir. Formülde yer alan P, peyzaj değerini; İ, iklim değerini; U, ulaşılabilirliği; RK, rekreatif kolaylıkları; OSE, olumsuz etkenleri; RP ise rekreasyonel potansiyelin yüzde olarak karşılığını ifade etmektedir (Tablo 2). Hesaplama sonucunda ortaya çıkan değer %30’dan az ise değerlendirilen alanın mevcut rekreasyon potansiyeli “Çok düşük”, %30-45 arası ise “Düşük”, %46-60 arası ise “Orta”, %61-75 arası ise “Yüksek”, %75’den fazla ise “Çok yüksek” anlamına gelmektedir. Çalışma kapsamında incelenen tüm alanlar için RP(%) değeri hesaplandıktan sonra gerekli iyileştirmeler yapıldığı takdirde bu alanların potansiyellerinin ne düzeyde artacağı irdelenmiştir.

Rekreasyon alanlarına ait sıcaklık, yağış, güneşlenme ve rüzgârlılık gibi iklim parametreleri, alanlara en yakın meteoroloji istasyonundan sağlanmıştır. Buna göre; Yoroz Kent Ormanı iklim verileri 18527 numaralı Ordu Üniversitesi Cumhuriyet Yerleşkesi İstasyonu’ndan, Asarkaya Kent Ormanı ve Çınarsuyu Tabiat Parkı iklim verileri 17624 numaralı Ünye İstasyonu’ndan, Ulugöl Tabiat Parkı iklim verileri ise 18130 numaralı Gölköy İstasyonu’ndan elde edilmiştir. Rekreasyon alanlarının ulaşılabilirlik puanlandırmasında kullanılan mesafe ve ulaşım zamanı ölçümleri, Google Maps platformundaki “Yol Tarifi” özelliği aracılığıyla yapılmıştır. Yöntemde belirtilen “en az 100.000 nüfuslu yerleşime uzaklık” ve “en az 5.000 nüfuslu yerleşimden yaya veya taşıtla ulaşım süresi” değerleri, dört rekreasyon alanı için hesaplanmış ve yöntemde belirtilen puanlandırmada kullanılmıştır.

Tablo 2. Rekreatyoneel potansiyel puanlandırma kriterleri (Güleç, 1990)

Formülde yer alan değerler	Özellikler	Açıklama	Puan
Peyzaj Değeri (P)	Alanın Büyüklüğü	10 ha.'dan büyük	4
		5-10 ha	3
		1-5 ha	2
		0.5-1 ha	1
	Yüzeysel Durum	Düz alan	5
		Hafif dalgalı	4
		Az meyilli	3
		Az engebeli	2
		Orta engebeli	1
	Bitki Örtüsü	Ağaçlık, çalılık, çayırılık	7-8
		Yalnız ağaçlık, çayırılık	6-7
		Çalılık, çayırılık, ağaçlık	5-6
		Çayırılık, seyrek ağaçlık	4-5
		Yalnız çalılık, çayırılık	3-4
		Çalılık, seyrek ağaçlık	3-4
		Çayırılık, seyrek çalılık	2-3
		Yalnız çayırılık	1-3
	Deniz, Göl, Akarsu	Deniz kıyısı	7-8
		Göl kıyısı	6-7
		Akarsu kıyısı	4-5
	Görsel Kalite	Dereler	1-4
		Panoramik görünüm	3-4
		Güzel görüş ve vistalar	2-3
		Görsel ve estetik değeri	1-4
	Diğer Özellikler	Mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku	1-6
İklim Değeri (İ)	Sıcaklık	Yaz ayları ortalaması (°C)	1-10
		16-17-18-19-20-21-22-23-24-25	
		Yaz ayları ortalaması (°C)	1-10
		34-33-32-31-30-29-28-27-26-25	
	Yağış	Yaz ayları yağış toplamı (mm)	8-1
		50-100-150-200-250-300-350-400	
	Güneşlenme	Yaz ayları bulutluluk ortalaması	5-1
		0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-9	
Ulaşılabilirlik (U)	Bölgenin Turistik Önemi	Yaz ayları ortalama rüzgâr hızı	2
		1 m/sec'den az	
		Yaz ayları ortalama rüzgâr hızı	1
		1-3 m/sec arası	
	Bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz kıyısı	3-4
		Önemli karayolu	2-3
		Turizmde öncelikli yöreler	1-3
	Ulaşılan Zaman (en az 5000 nüfuslu yerleşim biriminden)	20 km'ye kadar	4-5
		50 km'ye kadar	3-4
		100 km'ye kadar	2-3
		200 km'ye kadar	1-2
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	Yürüyerek 1 saate kadar	4
		Taşıtla 0-1/2 saat	3
		Taşıtla 1/2-1 saat	2
		Taşıtla 1-2 saat	1
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	Yürüyerek gidilebilme	3-4
		Taşıt bulabilme	2-3

		Belirli saatlerde taşıt bulabilme	1-3
	Ulaşımdaya kolaylıklar	Teleferik olması, denizden ulaşabilme vb.	1-3
	Piknik Tesisleri	Piknik masası, ocak vb. (niteliklerine göre)	1-4
	Su Durumu	İçme ve kullanma su olanakları (niteliklerine göre)	1-3
	Geceleme Tesisleri	Sabit geceleme tesisleri	2
		Çadırılı-çadırsız kamp	1-2
	Tuvaletler	Niteliklerine göre	1-2
	Otopark	Niteliklerine göre	1-2
	Gazino, Büfe	Niteliklerine göre	1-2
	Bekçi ve Görevliler	Sürekli bekçi/görevli	2
		Hafta sonlarında görevli	1
	Diğer Kolaylıklar	Plaj, spor alanları tesisleri (niteliklerine göre)	1-3
	Hava Kirliliği	Kirlilik derecesine göre	-1-(-3)
	Güvenceli Olmaması	Güvence durumuna göre	-1-(-2)
	Su Kirliliği	Deniz, göl ve akarsular için	-1
	Bakımsızlık	Alanda yeterli bakımın yapılmaması	-1
	Gürültü	Trafik, kalabalık vb.	-1
	Diğer Olumsuz	Taş ve çakıl ocakları, inşaat kalıntıları	-1-(-2)
	AÇIK HAVA REKREASYON POTANSİYELİ- RP (%)		100

3. Bulgular

Rekreasyon alanlarının büyüklüğü, yüzeysel durum, bitki örtüsünün niteliği, rekreasyon alanı içerisinde su yüzeyinin bulunma durumu, alanların görsel kalite değeri gibi özelliklere göre hesaplanan peyzaj değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Çınarsuyu Tabiat Parkı dışındaki tüm rekreasyon alanlarının büyüklüğü, yöntemde belirtilen 10 ha'nın üzerinde olduğundan hepsine 4 puan verilmiştir. Çınarsuyu Tabiat Parkı'nın büyüklüğü 6.7 ha olduğu için 3 puan, yüzeysel duruma göre yapılan değerlendirmede topoğrafya düz ve düze yakın olduğundan 5 puan verilmiştir. Fazla engebeli olan Yoro Kent Ormanı 1 puan, "az engebeli" olan Asarkaya Kent Ormanı 2 puan ve Ulugöl Tabiat Parkı "az meyilli" sınıfına girdiğinden 3 puan almıştır. Gülez (1990) yöntemine göre bir rekreasyon alanının bitki örtüsü yönünden değerlendirilmesi ağaçlık, çalılık ve çayırılık katmanlarının bulunma durumuna göre yapılmaktadır. Bu üç katman incelenen alanda bir arada bulunuyorsa, araştırmacı 7 ya da 8 puan verebilmektedir. Örneğin alanda yalnızca çalılık ve çayırılık katmanlarının örnekleri görülüyorsa 3 ya da 4 puan verilmesi yöntemin geliştiricisi tarafından uygun görülmüştür. Bu bağlamda; bitki örtüsünün katmanlılığı açısından zengin olan Yoro Kent Ormanı ve Ulugöl Tabiat Parkı'na 8 tam puan verilirken çalılık yönünden diğer alanlara göre daha zayıf olan Çınarsuyu Tabiat Parkı'na ise 6 puan verilmiştir. Asarkaya ve Yoro Kent Ormanı; deniz, göl, akarsu gibi su yapıları barındırmadığından bu kısımda değerlendirme dışı

tutulmuştur. Deniz kıyısında bulunan Çınarsuyu Tabiat Parkı 8 tam puan, Ulugöl Tabiat Parkı'nda göl bulunması nedeniyle de 7 puan verilmiştir.

Asarkaya ve Yoro Kent Ormanı ile Ulugöl Tabiat Parkı ziyaretçilere panoramik görünümler sunmaktadır. Bu sebeple bu kısımda 4 tam puan verilmiştir. Ancak Çınarsuyu Tabiat Parkı'nın görsel kalitesi diğer alanlara göre daha zayıf olduğu için 3 puan verilmiştir. Gülez yöntemine göre "mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku" gibi unsurları içeren diğer özellikler kapsamında, halk arasında çeşitli efsaneleri dolaşan Asarkaya Kent Ormanı 6 puan üzerinden 3 almıştır. Yine Ulugöl Tabiat Parkı'na da doğal ve kültürel bir değer atfedildiğinden 3 puan verilmiştir. Yoro Kent Ormanı'na, içerisindeki çeşitli büyüklükte kayaların oluşturduğu ilginç oyuklar nedeniyle 2 puan verilmiştir. Ancak Çınarsuyu Tabiat Parkı'nda bu bağlamda puan verilebilecek bir unsur bulunmamaktadır. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda; "Peyzaj Değeri (P)" en yüksek çıkan alan 29 puan ile Ulugöl Tabiat Parkı'dır. Bunu sırasıyla Çınarsuyu Tabiat Parkı (25 puan), Asarkaya Kent Ormanı (20 puan) ve Yoro Kent Ormanı (19 puan) izlemektedir (Tablo 3).

Rekreasyon aktivitelerinin konforlu bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için belirli iklim şartlarını taşıyor olması gerekmektedir. Turizm ve rekreasyon hareketliliğinin en fazla olduğu yaz aylarındaki ortalama sıcaklık ve yağış değerleri, güneşlenme süresi ve rüzgâr hızı faktörleri esas alınarak bulunan, rekreasyon alanlarının iklim değerleri puan tablosu Tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 3. Rekreasyon alanlarının peyzaj değerleri

Formüldeki değer	Özellikler	AKO	YKO	ÇTP	UTP
Peyzaj değeri (P)	Alanın büyüklüğü	4	4	3	4
	Yüzeysel durum	2	1	5	3
	Bitki örtüsü	7	8	6	8
	Deniz, göl, akarsu	0	0	8	7
	Görsel kalite	4	4	3	4
	Diğer özellikler	3	2	0	3
Peyzaj değeri (P)		20	19	25	29

Yoroz Kent Ormanı'na ait iklim değerlendirmesinde esas alınan Ordu Üniversitesi Cumhuriyet Yerleşkesi İstasyonu verilerine göre yaz ayları sıcaklık ortalaması 25.5 °C'dir (MGM, 2020). Bu yüzden 10 tam puan verilmiştir. Ünye meteoroloji istasyonuna göre yaz ayları sıcaklık ortalaması 24.4 °C düzeyinde olduğu için Asarkaya Kent Ormanı ile Çınarsuyu Tabiat Parkı'na 9 puan, Gököy İstasyonu verilerine göre yaz ayları sıcaklık ortalaması 18.9 °C derece olan Ulugöl Tabiat Parkı'na ise bu kategoride en düşük puan olan 4 puan verilmiştir. Yağış kategorisinde; yaz ayları yağış ortalaması 200 mm düzeyinde olan

Ulugöl Tabiat Parkı 5 puan alırken, diğer üç rekreasyon alanı yaklaşık 250 mm yağış ortalama değeri ile 4 puan almıştır. Dört rekreasyon alanında da yaz ayları bulutluluk ortalaması 6.4 düzeyindedir. Bu yüzden alanların tamamına 2 puan verilmiştir. Yine rüzgâr hızı ortalaması dört alan için de 1-3 m/s olduğundan rüzgârlılık puanı 1 olarak belirlenmiştir. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda; "İklim Değeri (İ)" en yüksek olarak hesaplanan alan, 17 puan ile Yoroz Kent Ormanı'dır. Bunu sırasıyla Asarkaya Kent Ormanı ile Çınarsuyu Tabiat Parkı (16 puan) ve Ulugöl Tabiat Parkı (12 puan) izlemektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Rekreasyon alanlarının iklim değerleri puan tablosu

Formüldeki değer	Özellikler	AKO	YKO	ÇTP	UTP
İklim değeri (İ)	Sıcaklık	9	10	9	4
	Yağış	4	4	4	5
	Güneşlenme	2	2	2	2
	Rüzgârlılık	1	1	1	1
İklim değeri (İ)		16	17	16	12

Bir alanın rekreasyon potansiyeli, o alana mümkün olan en kısa süre içinde ve sorunsuzca ulaşılabilirdiği ölçüde artmaktadır (Türker vd., 2014). Yöntemde belirtilen kriterlere göre rekreasyon alanlarının hesaplanan ulaşılabilirlik değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

Ordu ili coğrafi konumu itibarıyla deniz kıyısında yer aldığından, ildeki tüm rekreasyon alanlarına turistik önem kapsamında 4 tam puan verilmiştir. Asarkaya Kent Ormanı ve Çınarsuyu Tabiat Parkı'ndan en fazla 20 km mesafede, 128.101 nüfuslu (TÜİK, 2020) Ünye İlçe merkezine ulaşılabilir, bu yüzden her iki alana da 5 tam puan verilmiştir. Yoroz Kent Ormanı'ndan en yakın kent merkezi olan Altınordu'ya 20.6 km mesafede ulaşılabilirdiği için puanı 4 olarak belirlenmiştir. Ulugöl Tabiat Parkı'na en yakın 100.000 nüfuslu yerleşim alanı Altınordu ilçesine olan mesafe 82 km olduğundan 2 puan verilmiştir.

Çınarsuyu Tabiat Parkı ve Asarkaya Kent Ormanı, en az 5.000 nüfuslu yerleşime taşıtla 30 dakika içerisinde ulaşılabilirdiği için bu kategoriden aldıkları puan 3 olmuştur. Ulugöl Tabiat Parkı ve Yoroz Kent Ormanı'ndan en az 5.000 nüfuslu yerleşime ise 30-60 dakika arasında ulaşılabilir. Bu nedenle iki rekreasyon alanının puanı 2 olarak belirlenmiştir.

Dört rekreasyon alanı içerisinde yalnızca Çınarsuyu Tabiat Parkı'na taksi ve özel otomobil dışında bir toplu ulaşım ile gidilebilmektedir. Ancak toplu ulaşım araç saatlerinin belirli ve düzenli seferleri olmamasından dolayı bu alana 1 puan verilirken, diğer üç rekreasyon alanı bu kategoriden puan alamamıştır. Yine ulaşım da kolaylıklar kategorisinde, Çınarsuyu Tabiat Parkı'na istenirse bireysel olarak denizden de ulaşım imkânı bulunduğu için buraya 1 puan verilirken diğer alanlara puan verilmemiştir.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda; “Ulaşılabilirlik Değeri (U)” en yüksek olan rekreasyon alanı, 14 puan ile Çınarsuyu Tabiat Parkı olmuştur. Bunu sırasıyla Asarkaya Kent

Ormanı (12 puan), Yoro Kent Ormanı (10 puan) ve Ulugöl Tabiat Parkı (8 puan) izlemektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Rekreasyon alanlarının ulaşılabilirlik değerleri

Formüldeki değer	Özellikler	AKO	YKO	ÇTP	UTP
Ulaşılabilirlik (U)	Bölgenin turistik önemi	4	4	4	4
	Bölgede en az 100.000 nüfuslu kent olması	5	4	5	2
	Ulaşılan zaman (en az 5.000 nüfuslu yerleşim biriminden)	3	2	3	2
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	0	0	1	0
	Ulaşımında kolaylıklar	0	0	1	0
Ulaşılabilirlik (U)		12	10	14	8

Rekreasyon alanlarında, ziyaretçilerin; barınma, yeme-içme ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarını karşılayan olanakların mutlaka sunulması gerekmektedir. Bu olanakların varlığı ve niceliği kadar nitelikleri de önemlidir. Bu bağlamda rekreasyon alanları içerisindeki rekreatif kolaylık sağlayan tesislerin niteliklerine göre yapılan puanlandırma Tablo 6’da görülmektedir.

Güleç yöntemine göre piknik tesisleri niteliği bakımından 1 ile 4 arasında puan verilmelidir (Güleç, 1990). Piknik masalarının yeterliliği ve konumlanışı, ocak-barbekü gibi olanaklar düşünüldüğünde Yoro Kent Ormanı dışındaki alanlara 3 puan verilmiştir. Ancak Yoro Kent Ormanı’nda bulunan piknik masalarının yetersiz kalması, az sayıdaki piknik masasının da eski ve yıpranmış durumda olması nedeniyle 1 puan, içme ve kullanma suyu olanakları yönünden diğer üç rekreasyon alanına göre daha zayıf olan Ulugöl Tabiat Parkı’na ise 1 puan verilmiştir. Ziyaretçilerine bungalov ya da kır evi gibi sabit geceleme tesisleri ve çadırılı-çadırsız kamp olanağı sunan Çınarsuyu ve Ulugöl Tabiat Parkı’na 2 tam puan verilmiş ancak Asarkaya ve Yoro kent ormanlarında böyle bir imkân olmadığından puan verilmemiştir. Tuvaletlerin niteliği ve temizliği yönünden dört rekreasyon alanı içerisinde en başarılısı Ulugöl Tabiat Parkı’na 2 tam puan, diğer üç alana ise 1 puan verilmiştir.

Otoparklar her iki tabiat parkında da nitelikli ve yeterli düzeyde planlanmışken, kent ormanları için bunu söylemek mümkün değildir. Özellikle kullanım yoğunluğunun arttığı dönemlerde bu alanlarda ciddi otopark sorunları ortaya

çıkabilmektedir. Gazino, büfe gibi satış ve hizmet birimleri yönünden Asarkaya Kent Ormanı diğer üç alanın oldukça önündedir. Öyle ki; kent ormanı içerisinde kasap, büfe, semaver ve mangal kiralama birimi gibi çeşitli olanaklar yeterli düzeydedir. Bu sebeple 2 tam puan almıştır. Diğer üç rekreasyon alanında ise bu tip hizmetlerin kalitesinde ve sürekliliğinde problemler yaşanmaktadır. Ayrıca bekçi ve görevliler bulunduğu Ulugöl ve Çınarsuyu Tabiat Parkı 2 puan alırken, kent ormanlarında görevli bulunmamaktadır. Plaj ve spor alanı gibi diğer olanaklar yönünden ilk sırada Çınarsuyu Tabiat Parkı gelmektedir. Plaj, kamp alanı, mini amfi tiyatro, kamp ateşi yakma alanı ve futbol sahası bulunmaktadır. Asarkaya Kent Ormanı’nda da çeşitli spor sahaları ve mini hayvanat bahçesi bulunmaktadır. Ancak Yoro Kent Ormanı ve Ulugöl Tabiat Parkı diğer kolaylıklar ve olanaklar yönünden en zayıf alanlar olduklarından 1 puan verilmiştir. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda; “Rekreatif Kolaylık Değeri (RK)” en yüksek çıkan alan, 16 puan ile Çınarsuyu Tabiat Parkı’dır. Bunu sırasıyla Ulugöl Tabiat Parkı (14 puan), Asarkaya Kent Ormanı (11 puan) ve Yoro Kent Ormanı (7 puan) izlemektedir (Tablo 6).

Rekreasyon alanını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen hava, su ve gürültü kirlilikleri, bakımsızlık, güven hissini zedeleyen unsurlar rekreasyon potansiyelini düşürmektedir. Rekreasyon alanlarının açık hava rekreasyon potansiyelini olumsuz yönde etkileyebilecek faktörler ve dört rekreasyon alanı için yapılan puanlandırma Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 6. Rekreasyon alanlarının rekreatif kolaylık değerleri

Formüldeki değer	Özellikler	AKO	YKO	ÇTP	UTP
Rekreatif kolaylık (RK)	Piknik tesisleri	3	1	3	3
	Su durumu	2	2	2	1
	Geceme tesisleri	0	0	2	2
	Tuvaletler	1	1	1	2
	Otopark	1	1	2	2
	Gazino, büfe	2	1	1	1
	Bekçi ve görevliler	0	0	2	2
	Diğer kolaylıklar	2	1	3	1
Rekreatif kolaylık (RK)		11	7	16	14

Ulugöl Tabiat Parkı'nda işletmeden yayılan yoğun duman görüşü engellemekte ve mekândaki doğallık algısını bozmaktadır. Bu sebeple alana -1 puan verilmiştir. Diğer üç alanda böyle bir problem bulunmamaktadır. Asarkaya Kent Ormanı ve Ulugöl Tabiat Parkı'nda herhangi bir güvenlik problemi tespit edilmemiştir. Ancak Çınarsuyu Tabiat Parkı'nda başı boş dolaşan köpekler tabiat parkında güvenlik algısını düşürdüğünden (-1) puan verilmiştir. Yoro Kent Ormanı'nda ise özellikle zirveye çıkan patika yol üzerindeki bozulmuş merdivenler ve zirvedeki çürümüş ahşap seyir platformu, güvenlik algısını oldukça düşürmektedir. Bu sebeple Yoro Kent Ormanı (-2) puan almıştır. Rekreasyon alanlarının tamamında gözle görülür düzeyde bir su kirliliği bulunmamaktadır. Ulugöl Tabiat Parkı'ndaki gölün bir bölümünde su yüzeyinin yeşil bir örtü ile kaplı olması ötrofikasyon ihtimalini akıllara getirse

de yapılan çalışmalar bunun aksini belirtmektedir (Taş vd., 2010; Taş vd., 2018).

Tabiat parklarına girişlerde ücret alınması bu alanlarda yapılacak olan bakım faaliyetleri için önemli bir kaynak oluşturduğundan kent ormanlarına göre daha avantajlı konumdadırlar. Bu avantajlar alanların mevcut bakımlılık durumlarına da yansımaktadır. Asarkaya ve Yoro Kent Ormanlarında yeterli bakım olmadığından (-1) puan verilmiştir. Asarkaya Kent Ormanı ve Ulugöl Tabiat Parkı'nda insan yoğunluğundan kaynaklı, Çınarsuyu Tabiat Parkı'nda ise otoyoldan kaynaklı gürültü kirliliği bulunmaktadır. Yoro Kent Ormanı'nda ise ziyaretçileri rahatsız edecek düzeyde bir gürültü tespit edilmemiştir. İncelenen rekreasyon alanlarının hiçbirinde inşaat artığı, taş ve çakıl ocağı bulunmadığından bu anlamda diğer olumsuz etmenler kategorisinde puan kaybetmemişlerdir (Tablo 7).

Tablo 7. Rekreasyon alanlarının olumsuz etken değerleri puan tablosu

Formüldeki değer	Özellikler	AKO	YKO	ÇTP	UTP
Olumsuz etkenler (OSE)	Hava kirliliği	0	0	0	-1
	Güvenceli olmaması	0	-2	-1	0
	Su kirliliği	0	0	0	0
	Bakımsızlık	-1	-1	0	0
	Gürültü	-1	0	-1	-1
	Diğer olumsuz etmenler	0	0	0	0
Olumsuz etkenler (OSE)		-2	-3	-2	-2

Rekreasyon potansiyeli yönünden en fazla puan alan rekreasyon alanı %69 ile Çınarsuyu Tabiat Parkı olmuştur. Bunu sırasıyla Ulugöl Tabiat Parkı (%61), Asarkaya Kent Ormanı (%57) ve Yoro Kent Ormanı (%50) takip etmektedir. İncelenen rekreasyon alanlarında koruma kullanma dengesi ve taşıma kapasitesi gözetilerek özellikle Ulaşılabilirlik, Rekreatif kolaylık ve Olumsuz etkenler başlıklarında fiziksel iyileştirmeler

yapılırsa rekreasyon potansiyelleri artırılabilir (Tablo 8). Güle yöntemine göre; %46-60 arası rekreasyon potansiyel puanı “orta”, %61-75 arası ise “yüksek” olarak kabul edilmektedir. Bu skalaya göre Çınarsuyu Tabiat Parkı ve Ulugöl Tabiat Parkı'nın rekreasyonel potansiyeli “yüksek”, Asarkaya Kent Ormanı ve Yoro Kent Ormanının rekreasyon potansiyeli ise “orta” düzeyde bulunmuştur.

Tablo 8. Rekreasyon alanlarının toplam %RP değerleri ve iyileştirmelerin yapılması durumunda alanların ulaşacağı %RP değerleri

Formüldeki değerler	Maksimum puan	AKO	YKO	ÇTP	UTP
<i>Peyzaj değeri (P)</i>	35	20	19	25	29
<i>İklim değeri (İ)</i>	25	16	17	16	12
<i>Ulaşılabilirlik (U)</i>	20	12	10	14	8
<i>Rekreatif kolaylık (RK)</i>	20	11	7	16	14
<i>Olumsuz etkenler (OSE)</i>	0 (min. -10)	-2	-3	-2	-2
%RP (Rekreasyon potansiyeli)	100	57	50	69	61
İyileştirmeler yapılsa; %RP	100	65	62	74	70

Rekreasyon alanının lokasyonundan kaynaklanan iklimsel özellikler, alanda peyzaj değeri taşıyan unsurların dağılımı ve rekreasyon alanının yerleşim merkezlerine olan uzaklığı gibi etkenler üzerinde değişiklik yapmak imkansızdır. Ancak; alan içerisinde sunulan rekreatif olanakların artırılması, toplu taşıma gibi ulaşımında bazı kolaylıkların sağlanması, alanı etkileyen olumsuz faktörlerin bütünüyle ya da kısmen bertaraf edilmesi mümkün olabilmektedir. Bu tür iyileştirmelerin yapılması, rekreasyon alanlarının potansiyelini artırarak buraları daha cazip hale getirecektir.

4. Tartışma ve sonuçlar

Bu çalışmada; Ordu ilindeki ikisi kent ormanı ikisi tabiat parkı olmak üzere dört önemli rekreasyon alanının Gülez (1990) tarafından geliştirilen yöntem ile mevcut rekreasyon potansiyelleri ve eksikliklerin giderilmesi durumunda alabilecekleri maksimum puanlar belirlenmiştir. Bu yöntem orman içi alanların rekreasyon potansiyelinin belirlenmesine yönelik geliştirilse de kolay uygulanabilirliği ve pratik kurgusu sayesinde farklı nitelikteki alanlara başarıyla uyarlanabilmektedir. Kıyı şeridi alanları (Korkut ve Şimşek, 2009; Gül ve Yılmaz, 2019), göl ve yakın çevresindeki alanlar (Surat, 2017; Bozkurt, 2019), tabiat parkları (Altunöz vd., 2014; Yeşil ve Hacıoğlu, 2018; Ayhan, 2019; Özçalık ve Kumru, 2019), kent parkları (Bayramoğlu ve Yurdakul, 2019) ve köyler (Çelik vd., 2016) bu alanlardan bazılarıdır.

Ordu ilindeki bazı noktalarda açık hava rekreasyon potansiyelleri Gülez (1990) yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Örneğin; Ordu ilinin önemli turizm merkezlerinden biri olan Boztepe özelinde yapılan bir araştırmada (Yeşil ve Beyli, 2018); Boztepe'nin rekreasyon potansiyeli %77 olarak bulunmuştur. Aynı yöntem ile rekreasyon potansiyeli belirlenen bir diğer alan ise ilin ve bölgenin önemli arkeolojik merkezlerinden olan Kurul Kalesi'dir (Atabeyoğlu vd., 2017). Bu çalışma kapsamında ise; Ordu

ilindeki dört önemli rekreasyon alanının potansiyel puanları aynı yöntem kullanılarak belirlenmiştir. Buna göre; Asarkaya Kent Ormanı'nın rekreasyon potansiyeli %57, Yorozen Kent Ormanı'nın %50, Çınarsuyu Tabiat Parkı'nın %69 ve Ulugöl Tabiat Parkı'nın %61 olarak bulunmuştur. Gülez (1990) yöntemine göre; bulunan değer %46-60 arası ise rekreasyon potansiyeli "Orta", %61-75 arası ise "Yüksek" olarak tanımlanmıştır. Buna göre; Ulugöl ve Çınarsuyu Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyeli "Yüksek" olarak kabul edilirken, Yorozen ve Asarkaya Kent Ormanı'nın rekreasyon potansiyeli "Orta" düzeyde çıkmıştır.

Ordu kent merkezi ile Ulubey-Gürgentepe-Gölköy İlçeleri arasındaki güzergâhta yapımı devam eden yol çalışmaları, Ulugöl Tabiat Parkı'na ulaşım süresini uzattığı gibi aynı zamanda yol sathındaki bozukluklar yolcu konforunu azaltmaktadır. Bu çalışmaların tamamlanması durumunda, özellikle kent merkezinden Ulugöl'e ulaşım daha kısa sürede ve konforlu şekilde gerçekleştirilebilecektir. Ulugöl Tabiat Parkı'nda piknik masası, barbekü, çeşme ve tezgâh gibi olanaklar, alanın popülaritesi düşünüldüğünde yetersiz kalmaktadır. Bu olanakların ziyaretçi talepleri ve taşıma kapasitesi düşünülerek tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Tabiat parkı içerisinde yer alan büfe ve restorandaki ürün çeşitliliğinin ve alternatif tesis sayısının artırılması gerekmektedir. Tüm bu iyileştirmelere ek olarak; bisiklet park yeri ve farklı zorluk derecelerinde trekking parkurlarının oluşturulması durumunda, Ulugöl Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyeli %61'den %70'e çıkacaktır. Dört rekreasyon alanı içerisinde rekreasyon potansiyeli puanını en fazla arttırabilecek alan Yorozen Kent Ormanı'dır. Buradaki tesis yetersizliği ve bakımsızlık faktörleri, rekreasyon potansiyelini önemli oranda düşürmektedir. Piknik masalarının ve zirveye çıkan patika üzerindeki ahşap merdivenlerin onarılması, zirvede yer alan seyir terasının yenilenerek daha güvenli hale getirilmesi, tuvalet ve çeşme olanaklarının artırılması, restoran ve büfe hizmetinde sürekliliğinin sağlanması

sonucunda %50 olan rekreasyon potansiyeli %62 düzeyine çıkacaktır.

Çınarsuyu Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyeli %69 çıkmıştır. Tabiat parkının bir ana yolun kenarında bulunmasından kaynaklı olarak çevresel gürültü düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu olumsuzluk, tabiat parkının ana yol sınırında tesis edilecek perdeleyici sık bitkilendirme ile önlenabilir. Ayrıca; ulaşım olanaklarının artırılması, özellikle yaz mevsiminde Ordu kent merkezinden ve Ünye İlçe merkezinden toplu taşıma olanağının sağlanması ile alanın rekreasyonel potansiyeli %74 düzeyine çıkarılabilir. Asarkaya Kent Ormanı, piknik tesisleri ve satış üniteleri yönünden olanakları en fazla olan rekreasyon alanıdır. Ancak; alan içerisinde geceleme tesislerinin bulunmaması, bakım eksiklikleri gibi sebepler ile potansiyeli düşük çıkmaktadır. Bu eksiklikler giderildiği takdirde rekreasyon potansiyeli %65'e çıkacaktır.

Sonuç olarak; Ordu ili doğada gerçekleştirilen rekreasyonel etkinlikler yönünden önemli bir potansiyele sahiptir. Her geçen gün artan kent nüfusunun, ilerleyen yıllarda çok daha fazla rekreasyon alanına ihtiyaç duyacağı göz önünde bulundurularak planlamalar yapılmalıdır. Ziyaretçilerin bir rekreasyon alanından temel beklentileri alanın ulaşılabilir olması, ulaşım araçlarında alternatifler sunulması, kaliteli ve makul fiyatlarda hizmet alınabilmesi, doğal ya da doğala yakın bir ortamın sağlanması ve temizliktir. Bununla birlikte; rekreasyon alanlarındaki aktivite ve hizmetlerin çeşitliliği de ziyaretçiler için son derece önemlidir. Söz konusu ihtiyaç ve beklentilerin ilgili kurum ve kuruluşlarca, doğa koruma ilkeleri gözetilerek karşılanması sağlıklı ve zinde bir toplum için vazgeçilmezdir. Ancak alanlara yönelik yapılacak iyileştirmeler, beraberinde ziyaretçi sayısının artması sonucunu doğuracaktır. Bu açıdan bakıldığında alanların potansiyelini arttırmaya yönelik çalışmalarda mevcut durumun iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Doğal yapısı ile öne çıkan bu alanların doğal yapısını bozmadan, alanların özelliklerine ve kapasitelerine göre doğa dostu rekreasyonel faaliyetler planlanmalı alanların taşıma kapasitesi aşılmamalı ve doğal yapıları bozulmamalıdır.

Kaynaklar

- Akten, M. (2003). Isparta ilindeki bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin belirlenmesi. *Türkiye Ormancılık Dergisi*, 4(2), 115-132. <https://doi.org/10.18182/tjf.74578>
- Akten, S. ve Gül, A., (2014). Korunan doğal alanlarda ziyaretçilerin olası etki düzeyleri önlem ve standartlarının belirlenmesi (Gölcük Tabiat Parkı örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 15, 130-139. <https://doi.org/10.18182/tjf.25479>
- Altunöz, Ö., Tırıl, A. ve Arslan Ö. E. (2014). Hamsilos Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyelini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(1), 20-38.
- Anonim (2018). *Ordu ili 2017 Yılı Çevre Durum Raporu*. Ordu Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Ordu.
- Anonim (2021a). *Mevzuat Bilgi Sistemi*. (2021, 11 Ocak). Erişim adresi <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/15.2873.pdf>
- Anonim (2021b). *Tabiat Parkları*. (2021, 11 Ocak). Erişim adresi <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
- Anonim (2021c). *Resmi İstatistikler*. (2021, 11 Ocak). Erişim adresi <https://www.ogm.gov.tr/tr/ormanlarimiz/resmi-istatistikler>
- Ardahan, F. ve Lapa, T. Y. (2011). Açık alan rekreasyonu: bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Atabeyoğlu, Ö., Beyli, K. N. ve Argan, A. (2017). Karadeniz'in arkeolojik hazinesi Kurul Kalesi rekreasyonel alan potansiyeli, Ordu. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(16), 126-140. <https://doi.org/10.16950/iujad.337729>
- Ayhan, Ç. K. (2019). Ayazmapınarı Tabiat Parkı'nın (Bayramiç, Çanakkale) rekreasyonel potansiyelinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 219-228. <https://doi.org/10.33202/comuagri.569906>
- Balmford, A., Beresford, J., Green, J., Naidoo, R., Walpole, M. and Manica, A. (2009). A global perspective on trends in nature-based tourism. *PLoS Biology*, 7(6), 1-6. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.1000144>
- Bayramoğlu, E. ve Yurdakul, N. M. (2019). Trabzon 100.Yıl Parkı peyzaj değerlerinin rekreasyon açıdan potansiyelinin saptanması. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22(1), 38-46. <https://doi.org/10.24011/barofd.621911>
- Bozkurt, S. G. (2019). Gürün (Sivas) ilçesi Gökpınar Gölü ve çevresinin rekreasyon potansiyelinin

belirlenmesi. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 29-39.

- Çalık, F., Başer, A., Ekinci, N. M. ve Kara, T. (2013). Tabiat parklarının sportif rekreasyon potansiyeli modellemesi (Ballıkayalar Tabiat Parkı örneği). *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 35-51.
- Çelik, A., Üzümcü, T. P. ve Çetin, İ. (2016). Bursa ili Gölyazı Köyü'nün açık hava rekreasyon potansiyeli. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 6(2), 32-40.
- Çetinkale Demirkan, G., and Sandal Erzurumlu, G. (2020). According to method of Gülez determination of recreational potential of Niğde Atatürk City Forest. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(52), 986-995. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1847>
- Eröz, S. ve Aslan, E. (2017). Istanca (Yıldız) ormanlarının rekreasyon potansiyelinin Gülez metodu ile değerlendirilmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 9, 83-107.
- Gül, S. ve Yılmaz, A. (2019). Samsun şehri kıyı şeridinin rekreasyon potansiyelinin Gülez'in açık hava rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi yöntemi ile belirlenmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 17(2), 318-344. <https://doi.org/10.33688/aucbd.567426>
- Gülez, S. (1990). Orman içi rekreasyon potansiyelinin saptanması için geliştirilen bir değerlendirme yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 40(2), 132-147. <https://doi.org/10.17099/jffiu.92887>
- Gülez, S. and Demirel Ö. (2004). An evaluation method for the determination of forest recreation potential: A case study. *Countryside Recreation*, 12(3/4), 26-34.
- Gültekin, P. G., Kaya, S. ve Müderrisoğlu, H. (2013). Düzce Üniversitesi akademik personelinin rekreatif tercihlerinin belirlenmesi. II. *Rekreasyon Araştırma Kongresi*. Aydın.
- Jenkins, J. And Pigram, J. (2003). *Encyclopedia of Leisure and Outdoor Recreation*. New York, Routledge.
- Karaküçük, S. (2001). *Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme*, 4. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Koç, N. (1991). AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümü Rekreasyon Ders Notları, Ankara.
- Korkut, D. S. A. ve Şimşek, D. (2009). Kıyı şeridi rekreasyon potansiyelinin belirlenmesinde bir yöntem uygulaması: Tekirdağ merkez ilçe örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(3), 315-327.
- Kurum, E. ve Öztan, Y. (2001). Beynam Muhafaza Ormanı ve yakın çevresinin Ankara kenti rekreasyon sistemi açısından koruma-kullanım ve planlama ilkelerinin saptanması üzerine bir araştırma. *Tarım Bilimleri Dergisi*, 7(1), 63-70.
- McClean, D., Hurd, D., Amy R. and Rogers, N. B. (2008). *Kraus' Recreation and Leisure in Modern Society*, Burlington: Jones and Bartlett Publishers.
- MGM (2020). Meteoroloji Genel Müdürlüğü. <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=A&m=ORDU>.
- OGM (2021). Mesire Yerleri. <https://www.ogm.gov.tr/tr/ormanlarimiz/mesire-yerleri>.
- Özçalık, M. ve Kumru, S. N. (2019). Kapıçam Tabiat Parkı'nın Gülez yöntemine göre rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi. *Turkish Journal of Forest Science*, 3(2), 129-141. <https://doi.org/10.32328/turkjforsci.585169>
- Polat, S. ve Polat, S. A. (2016). Rekreasyonel tabiat parklarının korunan alanlar kapsamında incelenmesi: Mersin ili örneği. *Social Sciences*, 11(2), 85-115.
- Sandal, E. K. ve Karademir N. (2013). Kahramanmaraş ilindeki günübirlik rekreasyon alanlarının potansiyelinin belirlenmesi ve kullanımı ile ilgili sorunlar. *Türk Coğrafya Dergisi*, 60, 25-36. <https://doi.org/10.17211/tcd.3038>
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksöy, M. A. ve Kocaekşi, S. (2012). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.
- Surat, H. (2017). Gülez yöntemine göre Deriner Baraj Gölü ve yakın çevresi rekreasyonel potansiyelinin değerlendirilmesi ve alan kullanım önerilerinin geliştirilmesi. *Tarım ve Doğa Dergisi*, 20(3), 247-257. <https://doi.org/10.18016/ksudobil.289461>
- Şensoy, S., Demircan, M., Ulupınar, U. ve Balta, I. (2008). *Türkiye iklimi*, Turkish State Meteorological Service (DMI), Ankara.
- Taş, B., Candan, A. Y., Can, Ö. ve Topkara, S. (2010). Ulugöl (Ordu)'ün bazı fiziko-kimyasal özellikleri. *Journal of Fisheries Sciences*, 4(3), 254-263.
- Taş, B., Şahin, H. ve Yarılgac, T. (2018). Ulugöl'de (Ulugöl Tabiat Parkı, Ordu) hidrofitlerin artışı üzerine bir ön inceleme. *Akademik Ziraat Dergisi*, 7(1), 111-120. <https://doi.org/10.29278/azd.440704>

- Tolunay, A., Alkan, H. ve Korkmaz, M. (2004). Isparta Tarihi Ayazmana Mesireliği'nin açık hava rekreasyonu açısından kullanıcı özellikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 59-70.
- TÜİK, 2020. Türkiye İstatistik Kurumu. (2020, 2 Kasım). <http://www.tuik.gov.tr>
- Türker, G. Ö., Türker, A. ve Güzel, Ö. (2014). Turistik ürün çeşitlendirmesi kapsamında Dalyan destinasyonunun rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(2), 70-86. <https://doi.org/10.14486/IJSCS179>
- Uslu, Ş. ve Ayaşlıgil, T. (2007). Kent ormanlarının rekreasyonel amaçlı kullanımı ve İstanbul ili örneğinde irdelenmesi. *Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 2(4), 213- 236.
- Yeşil, M. (2017). Recreational Potential of Çambaşı Plateau of Ordu province. *International Educational Applied Scientific Research Journal*, 2(12), 39-42.
- Yeşil, M. ve Beyli, K. N. (2018). Ordu-Boztepe'nin turizm ve rekreasyon potansiyeli ile Boztepe'nin kent imajına katkısı. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 291-298. <https://doi.org/10.24925/turjaf.v6i3.291-298.1682>
- Yeşil, P. and Akbaş, H., B. (2015). Determination of recreational potential of Ulugöl Nature Park. Marine Coastal Development Sustainability (MACODESU 2015), Karadeniz Technical University, Turkey.
- Yeşil, P. ve Hacıoğlu, V. (2018). Limni Gölü Tabiat Parkı peyzaj değerlerinin rekreasyonel açıdan değerlendirilmesi. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(6), 680-688. <https://doi.org/10.24925/turjaf.v6i6.680-688.1568>
- Yılmaz, H, Karışah, B. and Erdoğan Yüksel, E. (2009). According to the method of Gulez evaluation of the recreational potential of Kafkasör Urban Forest. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 53-61.